

1/2
MĚSTSKÉ MUZEUM V ČELÁKOVICÍCH
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Na Hrádku 464, 250 88 Čelákovice



Vážený pan

Ing. Josef Pátek, starosta

Městský úřad Čelákovice

Náměstí 5. května č. p. 1

250 88 Čelákovice

naše č. j.: 115/2019

V Čelákovicích dne 18. ledna 2019

Vyjádření k textu Jaroslava Špačka na webových stránkách Čelákovického fóra z 15. 1. 2019

„Podivné nakládání se sbírkovými předměty v čelákovickém muzeu“

Vážený pane starosto,

především Vám děkuji za upozornění na rozsáhlý text Jaroslava Špačka a za možnost na něj reagovat. Učiním tak stručně a jen k tomu, co na textu pana Špačka shledávám významným, jelikož na obšírnější stanovisko nemám dostatek času. Své stanovisko adresuji přímo Vám, dále Odboru školství, informací a kultury a zaměstnancům muzea. Nepovažuji za nezbytné své stanovisko zveřejňovat, resp. nepíší je se záměrem zveřejnit, neboť na základě svých dlouhodobých zkušeností nehodnotím již uskutečněné polemiky s panem Špačkem za plodné či smysluplné a od případných nových pochopitelně nic kloudného neočekávám. Samozřejmě klidně může být zveřejněno, zejména pokud se na základě zveřejněného textu pana Špačka rozvine další kauza, čemuž však příliš nevěřím.

Pan Špaček opět zpochybňuje kvalifikaci mou a dalších osob a přitom vyzdvihuje tu svou. Možná právě z této příčiny vznikl posuzovaný text, aby mezi veřejností podpořil snahu svého autora získat výroční cenu města v letošním roce, kdy aktuální návrhy musí být podány právě v nejbližších měsících. Jestli tomu tak skutečně je, to ví jen pan Špaček sám.

V prvním odstavci svého textu pan Špaček řeší, zda jsou členové rady města odborně způsobilí posuzovat vyřazování sbírkových předmětů. Prozrazuje tím mimoděk, že nezná zákonný postup při vyřazování sbírkových předmětů z evidence (nikdy žádné nevyřazoval). Proč by členové rady města měli odborně polemizovat s potvrzením Ministerstva kultury, garanta muzejní legislativy, k vyřazení sbírkových předmětů? Pokud pan Špaček píše, že „současný ředitel, vzhledem ke svému původu mimo Čelákovice, a krátkému působení v muzeu, minimálně o starším sbírkovém fondu absolutně nemůže mít“ poznatky, přiznává tím jedno ze svých hlavních manažerských selhání v roli ředitele muzea. Tím je špatně vedená evidence muzejních sbírek, smutné dědictví pana Špačka, jehož náprava spolyká ještě řadu dalších let. Kdyby se pan Špaček cíleně zasazoval za kvalitní správu muzejních sbírek, všechny klíčové informace nezbytné pro vedení muzejní evidence by byly zaznamenány nezávisle na v čase proměnlivé a nespolehlivé lidské paměti. Je-li muzeum profesionálně spravováno, a kvalitní evidence muzejních sbírek je nepochybně klíčovým projevem profesionální práce v muzejní branži, neznamená pak žádná personální změna narušení vývoje muzea. Takové uvažování je patrně panu Špačkovi proti mysli. Protože vždy chtěl a nepochybně nadále chce usměrňovat muzeum podle sebe a zřejmě do konce svých dnů, argumentuje znalostmi a zkušenostmi, které nikdo jiný nemá a nemůže mít, vzniká důvodné podezření, zda sbírková evidence není nedostatečná právě z tohoto důvodu. Aby umožnila člověku, který stál za exponenciálním rozvojem muzejních sbírek v minulosti, doživotně usměrňovat muzeum dle svých představ. Završuji, že hodlám řešit pouze a jen to, co považuji za důležité pro muzeum. Ne to, co je důležité pro pana Špačka. Dále je třeba uvést, že sbírka je „živý“ organismus, který se vyvíjí, můžeme i říci, že proměňuje. Něco přibývá, něco ubývá, něco zůstává. Nekonečné rozšiřování muzejních sbírek v důsledku absentující selekce předmětů nemůže skončit jinak než paralýzou muzea coby instituce. V závěrečných letech působení pana Špačka v roli ředitele muzea byla institucionální paralýza patrná. Připomínám názor RNDr. Jiřího

Žalmana, tehdy metodika Ministerstva kultury, z předběžné kontroly v roce 2012 k situaci muzea: „*Správa statistické sbírky /je/ natolik náročná, že se už zřejmě dotýká ekonomických limitů a překračuje... možnosti muzea spravovat sbírku v souladu se zákonem; hrozí nebezpečí, že vysoká pracnost a finanční náročnost správy sbírky nedovolí věnovat odpovídající pozornost jiným činnostem; o udržitelnosti dosavadního modelu muzea mohu sice pouze spekulovat, ale zkusme si představit, v jakém stavu by MM bylo za dalších 20 let, pokud by byl dosavadní model zachován; počet sbírkových předmětů by se zřejmě rychle přiblížil k 1 milionu, počet zaměstnanců, měla-li by správa takové sbírky mít náležitou úroveň, by se musel podstatně navýšit, rozpočet na provoz a činnost rovněž, bylo by třeba postavit nové, velkoplošné depozitáře... v Čelákovících by bylo jedno z několika málo (asi 5) českých muzeí s „milionovou“ sbírkou, na počet sbírkových předmětů větší než např. sbírka Národní galerie v Praze, Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, Technického muzea v Brně... , jejichž správou se zabývají desítky zaměstnanců; pokud dnes MM ještě nepřekročilo limity města, za dalších 20 let takového extenzivního vývoje by se to stalo zcela jistě – jenže nezbytné „přehození výhybky“ by bylo mnohem obtížnější než dnes, protože v Čelákovících by existovalo muzeum se sbírkou, jejíž význam pro archeologii a tudíž i pro české kulturní dědictví by byl mimořádný, ale pro samotné město – přes vynakládání mimořádných finančních prostředků z městského rozpočtu – velmi málo využitelný; tento rozpor by bylo nutné řešit – mohl by nastat docela zvláštní případ zadušení muzea vlastní sbírkou“.* Také archeologické výzkumy za ředitelování pana Špačka přinesly kumulaci problémů. Platí s nadsázkou řečeno, že bez nálezoých zpráv jako kdyby ani neprobíhaly archeologické výzkumy. Totiž tím, že z více než 1000 archeologických výzkumů pan Špaček dodal pouhé dvě nálezoé zprávy, vlastně skoro žádný archeologický výzkum nedokončil. Nakolik může být takto široce rozkročené muzeum společností prospěšné?

Je možné rozporovat jednotlivé výroky pana Špačka a poukazovat i na vnitřní rozpory jeho textu. Například když uvádí, že v roce 1970 mu „*byla vedením města z politických důvodů spolupráce znemožněna*“ a o pouhou jednu větu později popisuje, že město „*koncem roku 1971 vypsaló výběrové řízení, do kterého jsem se 'drze' přihlásil. Šesti hlasy ze sedmičlenné rady města jsem byl vybrán a jmenován od února 1972 do funkce ředitele*“. Co se během 2 let v období tuhého normalizačního režimu odehrálo, že osoba údajně politicky nepřijatelná se stala politicky naprosto přijatelnou? Přemýšlí pan Špaček nad tím, co píše?

Tvrzení pana Špačka, že v případě vyřazovaných věcí „*jde o předměty darované občany našeho města či okolních obcí s tím, že jim bylo čestně garantováno, že zůstanou zachovány, jakožto doklady lidské činnosti pro budoucí generace a stanou se takto nezczizitelnou a nedílnou součástí zdejších muzejních sbírek*“, je fundamentalistické a svým patosem scestné či zavádějící, což dokresluje jeho další tvrzení ve formě výtky vůči mé osobě, totiž že „*místo aby se snažil zajistit nové, již řadu let potřebné, depozitární prostory na přibývající sbírkové předměty, které jsou a zůstanou nejen movitým, ale i duchovním majetkem našeho města, a sbírky muzea v nastaveném trendu před více než sto lety dále rozšiřoval, tak je systematicky likviduje*“. Nedokáží si představit, jak by takové rozšiřování muzea mělo vypadat, a kam by mělo dojít. Domnívám se, že jediným sbírkotvorným trendem muzea musí být zkvalitňování jeho sbírek. Je symptomatické, že pan Špaček neuvádí jediný konkrétní případ vyřazeného sbírkového předmětu ve smyslu muzejního zákona, natož zařazený do kontextu. Jmenuje sice třeba vozík Josefa Kosiny, zemědělské stroje, prostředky či nástroje, ale ty se nikdy nestaly součástí ani sbírkové a ani majetkové evidence a byly v roce 2017 předány s nejlepšími úmysly do Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Není mi tudíž jasné, proč pan Špaček pateticky vyzdvihuje význam uvedených věcí movitých pro Čelákovice, když dříve neučinil vůbec nic pro to, aby je začlenil do muzejní sbírky či alespoň do pomocné evidence. Nehledě na to, že se i odborně mýlí. Navzdory tvrzení pana Špačka ani u jediného z předaných zemědělských strojů nebylo možné dovodit příslušnost k čelákovické firmě Červinka a Čihák. Secí stroj s logem J. Červinka předaný do přerovského skanzenu je produktem jiné firmy mimo Čelákovice, což asi pan Špaček netuší.

Jsem přesvědčen, že pan Špaček svým elaborátem zveřejněným na internetu 15. ledna 2019 veřejně poškodil muzeum, a to především tím, že jím zasévá pochybnost do mysli spoluobčanů, zda má smysl muzeu věnovat věci movité. Asi si neuvědomuje, že podkopává i tu lepší část dědictví, kterou po sobě v muzeu zanechal. V očích veřejnosti tím navíc poškozujeme práci kvalifikovaného kolektivu zaměstnanců, kteří pracují za podprůměrný plat a s nadšením. Namísto devalvace dobré pověsti muzea by měl být nápomocen při řešení mnoha problémů, které vyvstaly z jeho někdejšího působení v muzeu a z jeho neschopnosti sladit materiální, lidské a finanční zdroje muzea s rozsahem muzejních činností. Ale to je asi naše pouhé zbožné přání.

Mgr. David Eisner
ředitel Městského muzea v Čelákovících, p. o.

Na vědomí:

Odbor školství, informací a kultury, Městský úřad Čelákovice, náměstí 5. května 1, 250 88 Čelákovice

Příloha: text „*Podivné nakládání se sbírkovými předměty v čelákovickém muzeu*“, 15. 1. 2019